

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยสื่อโทรทัศน์กับการกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 นี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาจากเทปบันทึกภาพ และแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารต่าง ๆ

ลักษณะของข้อมูลหรือประชากรที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ได้มีหลายหน่วยงานผลิตรายการเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถทำการบันทึกเทปโทรทัศน์รายการเหล่านั้นได้ทั้งหมด เพราะมีจำนวนมาก และบางรายการขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ไม่สามารถทราบเวลาออกอากาศที่แน่นอน จึงไม่อาจติดตามบันทึกเทปได้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามเลือกรายการที่จะนำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาที่สำคัญคือ รายการดังกล่าวจะต้องมีลักษณะของการจัดทำเป็นการเฉพาะเพื่อส่งเสริม รณรงค์ หรือเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าวอย่างชัดเจน และมีการนำเสนอเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในช่วงระหว่างก่อนการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้นต้องมีใช้รายการปกติที่ทางสถานีจัดขึ้นเป็นประจำอยู่แล้ว โดยพิจารณาเลือกสถานีละ 1 รายการ รวม 4 รายการ ดังนี้

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานี โทรทัศน์	รายการ	วัน-เวลา ออกอากาศ	รวมเวลา (นาที)	ครั้ง	หมายเหตุ
ช่อง 3	ซีพีจอร์เลือกตั้ง	ทุกวัน (22.15-22.30 น.)	15	11	เริ่ม 1 กย.- 11 กย.35
ช่อง 5	ไม่มี	-	-	-	-
ช่อง 7	เส้นทางสู่สภา เลือกตั้ง' 35	จันทร์-ศุกร์ (19.15-19.30 น.)	15	44	เริ่ม 14 กค.- 11 กย. 35
ช่อง 9	ช่อง 9 สัญจร สู่สนาม เลือกตั้ง' 35	ทุกวันอาทิตย์ (22.00-24.00 น.) วันจันทร์ (21.00-23.00 น.)	120	10	เริ่ม 2 สค.- 7 กย.35
ช่อง 11	เดินหน้าหา ผู้แทน	ทุกวันจันทร์-วันศุกร์ (20.30-21.30 น.)	60	21	เริ่ม 17 สค.- 10 กย.35

สำหรับสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 ในช่วงก่อนการเลือกตั้งครั้งนี้ จากการติดตามรายการต่าง ๆ ของทางสถานี ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีรายการที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมพรรค หรือเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ยังได้โทรศัพท์สอบถามไปยังสถานีฯ ได้รับคำตอบว่าทางสถานีไม่มีนโยบายผลิตหรือจัดทำรายการลักษณะเช่นนี้ในช่วงเวลาดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเทปโทรทัศน์ โดยการบันทึกเทปจากรายการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั้ง 4 รายการดังกล่าว จากสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 ช่อง คือ ช่อง 3,7,9 และช่อง 11 ออกอากาศติดต่อกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในช่วงระหว่างวันที่ 14 กรกฎาคมถึง 13 กันยายน 2535

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประเด็นปัญหานำวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์รายการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้ง 4 รายการ ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระ และผู้ทรงสารเพื่อแบ่งกลุ่มแต่ละรายการว่าได้นำเสนอประเด็นใดบ้างแก่ผู้ชมในลักษณะชี้้นำทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการศึกษาถึงบทบาทของโทรทัศน์ในการกำหนดประเด็นชี้้นำทางการเมือง

2. วิเคราะห์เนื้อหาของรายการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้ง 4 รายการในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ซึ่งผู้วิจัยเมื่อได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ จากรายการทั้ง 4 รายการดังกล่าวแล้วว่ามีประเด็นชี้นำอะไรบ้าง ขั้นตอนต่อไปก็คือ ทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นว่ามีลักษณะเนื้อหา และแต่ละรายการได้มีการตอกย้ำเพื่อที่จะชี้นำทางการเมืองแก่ผู้ชมหรือผู้รับสารอย่างไร

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้ง 4 รายการในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ดังกล่าวนี เนื่องจากเป็นรายการโทรทัศน์ที่จบในตอนในแต่ละครั้ง ซึ่งมีการนำเสนอแต่ละช่วงในแต่ละรายการมีความแตกต่างกัน และหลากหลายไม่ต่อเนื่อง การวิเคราะห์จึงจะวิเคราะห์ในแต่ละรายการ แต่ครั้งละครั้งว่ามีประเด็นสำคัญ มีเนื้อหาอย่างไร จากการหยิบยกหรือกล่าวถึงประเด็นนั้น ๆ ในการนำเสนอโดยใช้ครั้งหนึ่งหรือช่วงหนึ่ง ๆ ของรายการเป็นหน่วยในการวิเคราะห์สำหรับรายการที่มีลักษณะเป็นรายการสนทนาได้ใช้คำถามหนึ่ง ๆ เป็นหน่วยในการวิเคราะห์เป็นสำคัญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย